ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
Bulletin of the Geological Society of Greece

ΤΟΜΟΣ VI — ΤΕΥΧΟΣ 1
VOLUME VI — NUMBER 1

883602

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΓΕΩΛΟΓΙΚΑΙ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ*

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πρόδρομος ἀνακοίνωσις

ΥΠΟ
Ν. ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ

148922

Σύνοψις. Διὰ τῆς κατωτέρω ἀνακοινώσεως ἐκτίθενται τὰ πρῶτα συμπεράσματα μιᾶς λεπτομεροῦς γεωλογικῆς μελέτης τῆς νοτίου Κερκύρας.

Εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην ὁ ἀρχαιότερος σχηματισμὸς εἶναι εἷς κυψελώδης λατυποπαγὴς δολομιτικὸς ἀσβεστόλιθος, διαδεδομένος καὶ εἰς τὴν λοιπὴν νῆσον, ὡς καὶ τὴν ἔναντι ἠπειρωτικὴν περιοχήν. Οὗτος δὲν περιέχει ἀπολιθώματα, θεωρεῖται δὲ ἀνωτριαδικῆς ἡλικίας.

Ἐπ' αὐτοῦ σώζονται ὑπολείμματα λευκῶν ἀσβεστολίθων μὲ ἐνστρώσεις κερατολίθου, πιθανῆς κρητιδικῆς ἡλικίας, ἐγκλείει δὲ τεμάχη μαύρου ἀσβεστολίθου μὲ ἀπολιθώματα μαλακίων (καρνίου ἡλικίας, κατὰ F. FRECH) καὶ ἐμφανίσεις μικροκρυσταλλικῆς γύψου. Τοῦ σχηματισμοῦ τούτου ἐπικάθηνται μειοκαινικὰ στρώματα ἐκ ψαμμιτῶν, λατυποπαγῶν, κροκαλοπαγῶν καὶ κοιτασμάτων ἁδροκρυσταλλικῆς γύψου, ὡς καὶ μικραὶ ἐμφανίσεις ἀργιλικῶν μαργῶν τορτονίου ἡλικίας.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς περιοχῆς ἐξαπλοῦται ἐκτεταμένον μονοκλινὲς ἐκ κυανῶν ἀργιλικῶν μαργῶν μετὰ διαστρώσεων ψαμμίτου. Τοῦτο περιέχει πλουσίαν κατωπλειοκαινικὴν μικροπανίδα, εἰς τὴν βάσιν του δὲ ἀνευρέθη διάστρωσις μὲ τὸ τρηματοφόρον *Globoquadrina altispira globosa* BOLLI ἐν ἀφθονίᾳ. Τμῆμα τούτου καλύπτεται ἀσυμφώνως ὑπὸ τεταρτογενῶν θαλασσίων τόφφων, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς νήσου ἔχουν ἐξαρθῆ εἰς ὕψος δεκάδων μέτρων. Πιθανώτατα πρόκειται περὶ ἀποθέσεων τυρρηνίου ἡλικίας.

Abstract. This paper presents the preliminary results obtained from a detailed geological study of the southern portion of the island of Corfu.

The oldest formation in this area is an alveolar, brecciated limestone and dolomite which is present all over the island as well as in the neighbouring

* N. MARAGOUDAKIS: Geological and Micropalaeontological observations concerning Corfu Island. Ἀνακοινώθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 30-1-1964.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

continental area. It contains no fossils but is considered to be of Upper Triassic age.

This breccia contains remnants of black limestone with mollusc fossils (of Carnian age, according to F. FRECH), as well as small outcrops of micro-crystalline gypsum. In some places, white limestone of a more recent age overlies the breccia.

This system is overlain by Miocene beds of sandstone, breccia, conglomerate and deposits of coarse crystalline gypsum, as well as by clayey marls of a limited extent. In samples taken from these marls a Tortonian microfauna was revealed.

In the eastern part of the area a large monoclinal occurs, which is composed of bluish clayey marls with intercalations of sandstones. This monoclinal contains an important Lower Pliocene fauna, and a layer of its basal portion is very rich in *Globoquadrina altispira globosa* BOLLI. Part of it is unconformably covered with Late Quaternary marine tuff, whose basal contact gradually rises to the east, reaching an elevation of tens of meters above sea level.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Αἱ περὶ Κερκύρας γεωλογικαὶ γνώσεις μας ὀφείλονται εἰς ἐργασίας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος (PORTLOCK 1845, MOUSSON 1859, UNGER 1862, FUCHS 1877, PARTSCH 1887, DE STEFANI 1894) ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς νεωτέρας τῶν C. RENZ (1903, 1926, 1940, 1955), A PHILIPPSON (1958)*, Σ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗ (1957) καί τινας ἐκθέσεις τῶν κ. κ. ΑΡΩΝΗ, ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ κ. ἄ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁ C. RENZ διήρθρωσε τοὺς προνεογενεῖς σχηματισμοὺς τῆς νήσου, δὲν ἠσχολήθη ὅμως μὲ τὰς νεογενεῖς ἀποθέσεις ταύτης, εἰς τὰς ὁποίας ἐτοποθέτει, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ πρὸ αὐτοῦ συγγραφεῖς, καὶ τοὺς «κυψελώδεις λατυποπαγεῖς ἀσβεστολίθους», περὶ τῶν ὁποίων θὰ ἀσχοληθῶμεν περαιτέρω.

Ὁ UNGER ἔδωσε τὸν πρῶτον γεωλογικὸν χάρτην τῆς νήσου, ὅλως ὑποτυπώδη. Ὁ PARTSCH ἔδωσε πληρέστερον χάρτην 1 : 300.000, ὁ δὲ DE STEFANI χάρτην 1 : 600.000. Οἱ δύο τελευταῖοι διαφωνοῦν εἰς πλεῖστα σημεῖα.

Ἐν ὀλίγοις τὸ θέμα Κερκύρας παραμένει ἀπὸ γεωλογικῆς σκοπιᾶς ἀνοικτόν.

Ἰδιαιτέρως πτωχαὶ εἶναι αἱ γνώσεις μας περὶ τῆς νοτιωτάτης Κερκύρας. Τὸ κενὸν τοῦτο ἐπιχειρῶ ἐν μέρει νὰ συμπληρώσω διὰ τῶν παρατηρήσεών μου κατὰ τὴν ἐπὶ δίμηνον περίπου ἐν συνόλῳ παραμονήν μου εἰς τὴν νῆσον.

Ἡ πρώτη ἐπαφὴ πρὸς τὸ θέμα ἐγένετο τὸ 1956, ὅτε ἐμελέτησα ἓν δεῖγμα κυανῆς ἀργιλικῆς μάργης ἐκ τῆς περιοχῆς Λευκίμμης (νοτιωτάτη Κέρκυρα) κατατεθειμένον εἰς τὰς συλλογὰς τοῦ Ι.Γ.Ε.Υ.** Εἰς βραχεῖαν δη-

---

* Ἐδημοσιεύθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως

** Ὑπὸ τοῦ Δρος Ε. ΚΑΡΑΙΕΠΙΠΚΟΥ

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

μοσίευσιν ἐν τῷ δελτίῳ τῆς Ἑλλ. Γεωλογ. Ἑταιρίας (Τομ. IV, 1, σ. 65—68) εἶχον δώσει τότε ἕνα κατάλογον τῆς περιεχομένης μικροπανίδος. Τὸ 1959 μετέβην εἰς τὴν νῆσον καὶ συνέλεξα τὴν πρώτην σειρὰν δειγμάτων ἐκ τῶν κυανῶν ἀργιλικῶν μαργῶν τῆς Λευκίμμης. Ἤδη ἀπὸ τοῦ 1960 ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐν λόγῳ δειγμάτων ἐπεσημάνθη ἡ παρουσία τοῦ τρηματοφόρου *Globoquadrina altispira globosa* BOLLI εἰς τὴν βάσιν τῆς σειρᾶς τῶν κυανῶν ἀργιλικῶν μαργῶν, κατωτέρας πλειοκαινικῆς ἡλικίας, κατὰ τὸν Σ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΝ (βάσει πανίδος μαλακίων). Μέχρι τότε ἡ *Globoquadrina* ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸ Πλειόκαινον, μὴ ὑπερβαίνουσα πρὸς τὰ ἄνω τὸ Τορτόνιον.

Τὸ 1961 ἐχαρτογράφησα τὸ τμῆμα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς Μεσογγῆς καὶ νοτιώτερον, ἤτοι ἔκτασιν περίπου ἐνενήκοντα τετραγ. χιλιομέτρων, ὑπὸ κλίμακα 1 : 50.000, ἐνήργησα δὲ καὶ δευτέραν δειγματοληψίαν. Τέλος, τὸ 1962 μετέβην ἐκ νέου διὰ συμπληρωματικάς τινας παρατηρήσεις.

ΣΤΡΩΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ νότιος Κέρκυρα δὲν εἶναι γεωλογικῶς τόσον ὁμοιόμορφος, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται. Τὰ ἰζήματά της διακρίνονται εἰς τρεῖς κυρίως ὁμάδας:

Α΄. Τὰς προνεογενεῖς ἀποθέσεις μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν μειοκαινικῶν στρωμάτων.

Β΄. Τὰς κατωπλειοκαινικὰς ἀποθέσεις.

Γ΄. Τὰς τεταρτογενεῖς ἀποθέσεις.

Α΄. Αἱ προνεογενεῖς καὶ αἱ μειοκαινικαὶ ἀποθέσεις.

Ἀνὰ τὴν νῆσον, γενικώτερον, εἰς τὰς ἀποθέσεις αὐτὰς λαμβάνουν μέρος: Ι. Μία συνεχὴς ἀσβεστολιθικὴ σειρὰ ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου Τριαδικοῦ μέχρι τῆς βάσεως τοῦ τριτογενοῦς φλύσχου. ΙΙ. Ὁ τριτογενὴς φλύσχης. ΙΙΙ. Αἱ μεσομειοκαινικαὶ ἀποθέσεις μετὰ τῶν ἐνστρώσεων γύψου. Εἰς στενὴν ἐκ πρώτης ὄψεως σχέσιν πρὸς τὰς (ΙΙΙ) ὑπάρχει ἐν εὐρείᾳ διαδόσει ἓν ἰδιαζούσης μορφῆς πέτρωμα, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ ἑξῆς θ' ἀποκαλοῦμεν «κυψελώδη λατυποπαγῆ ἀσβεστόλιθον», ἂν καὶ ὁ ὅρος δὲν ἀποδίδει καλῶς τὴν οὐσίαν τοῦ δυσχερῶς περιγραφομένου τούτου πετρώματος. Πρόκειται περὶ ἑνὸς ἀσβεστιτικοῦ - δολομιτικοῦ σχηματισμοῦ τεφροκιτρίνου χρώματος, μὲ κυψελίδας μικρὰς ἢ εὐρυτέρας, κάποτε δευτερογενῶς πεπληρωμένας ὑπὸ σιδηρούχου ἀσβεστίτου. Εἰς πολλὰς θέσεις περιέχει μικρὰς λατύπας ἀσβεστολιθικάς, σκοτεινοχρόους, ὡς οἱ ἀσβεστόλιθοι μὲ *Cardita*, συνδεδεμένας μὲ πορώδη ἀσβεστιτικὴν συνδετικὴν ὕλην. Εἰς ἐκτεταμένας περιοχὰς αἱ λατύπαι εἶναι πυκναί, ὥστε νὰ συνιστοῦν ἓν λατυποπαγές. Ὁ «κυψελώδης λατυποπαγὴς ἀσβεστόλιθος» ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν παλαιοτέρων μελετητῶν ὡς νεογενοῦς ἡλικίας σχηματισμός. Αἱ πρόσφατοι ὅμως ἐρευναι γεωλογικῶν συνεργείων

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

ἐξ Ἑλλήνων καὶ ξένων γεωλόγων ἐν Ἠπείρῳ ὁδηγοῦν εἰς συμπέρασμα, δι' ἀναλόγους σχηματισμοὺς τῆς ἔναντι τῆς Κερκύρας περιοχῆς, ὅλως διάφορον τὸ ὁποῖον συμβιβάζεται πειστικώτερον καὶ μὲ τὴν ἐν Κερκύρᾳ κατάστασιν.

Τὸ ἐν λόγῳ πέτρωμα ἐχαρακτηρίσθη ὡς τὸ ἀδιάλυτον ὑπόλειμμα ἀνωτριαδικῶν ἀσβεστολίθων καὶ δολομιτῶν, ἀνεξελθόντων διαπηρικῶς ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ὑποκειμένων στρωμάτων γύψου.

Ἀνελθὸν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὸ παρομοίας συνθήκας καὶ ἐν Κερκύρᾳ, συνετρίβη κατὰ τὴν κίνησίν του, ἐζυμώθη ἐν μέρει μετὰ τῆς γύψου, ἀκολούθως δὲ ὑπέστη τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀτμοσφαιρικῶν παραγόντων. Τὸ ὕδωρ ἀπεμάκρυνε τὰ εὐδιαλυτότερα συστατικὰ καὶ ἰδίᾳ τὴν γύψον καὶ ἔδωσεν εἰς τὸ ὑπόλειμμα τὴν κυψελώδη μορφήν. Μέρος τῆς διαλυθείσης γύψου καὶ προϊόντα τῆς μηχανικῆς ἀποσαθρώσεως ἐπαναπετέθησαν εἰς μικρὰς λεκάνας σχηματισθείσας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Μειοκαίνου καὶ ἔδωσαν τὰ σήμερον πρὸς τοὺς «κυψελώδεις λατυποπαγεῖς ἀσβεστολίθους» συνδεδυασμένα στρώματα ψαμμιτῶν, τὰ κοιτάσματα ἁδροκρυσταλλικῆς γύψου καὶ τὰ συνοδεύοντα ταῦτα ἰζήματα γενικώτερον. Ἐκ τούτων τὰ παχέα μειοκαινικὰ κροκαλοπαγῆ ἐτροφοδοτήθησαν ἰδίᾳ ἐκ τῶν ὑπερκειμένων τοῦ μητρικοῦ πετρώματος τοῦ «κυψελώδους λατυποπαγοῦς ἀσβεστολίθου» στρωμάτων, τὰ ὁποῖα, ἀσβεστολιθικά, σήμερον ἔχουν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποσαθρωθῆ ἢ ὀλισθήσει καὶ ταφῆ εἰς τὴν ἑκατέρωθεν τῆς στενῆς χέρσου θάλασσαν. Μεμονωμένα, ἀλλὰ ἐνίοτε λίαν ἐκτεταμένα ὑπολείμματα τούτων ἀνευρίσκονται σήμερον εἴς τινας θέσεις, προέχοντα ἐπὶ τῶν «κυψελωδῶν λατυποπαγῶν ἀσβεστολίθων» καὶ σχηματίζοντα ὑψώματα.

Εἰς τὴν χαρτογραφηθεῖσαν περιοχὴν τῆς νοτ. Κερκύρας ὁ «κυψελώδης λατυποπαγὴς ἀσβεστόλιθος» καταλαμβάνει ἔκτασιν μήκους ὀκτὼ περίπου χιλιομέτρων καὶ πλάτους τριῶν χιλιομέτρων εἰς τὸ ἀνατ. ἄκρον αὐτῆς (χωρία Μαραθιὰς - Κορακάδες) καὶ ἑνὸς χιλιομέτρου εἰς τὸ δυτικὸν (χωρίον Βραγγανιώτικα). Σημαντικὸν μέρος τούτου καλύπτεται ὑπὸ τῶν συνδεδυασμένων πρὸς αὐτὸν μεσομειοκαινικῶν ἰζημάτων, μικρὸν δὲ μόνον μέρος ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἀσβεστολιθικῆς σειρᾶς τοῦ Μεσοζωικοῦ. Ἡ τελευταία αὕτη ἀντιπροσωπεύεται ὑπό:

α) Μιᾶς ἐμφανίσεως σκοτεινοχρόου ἀσβεστολίθου μὲ *Cardita*, καρνίου ἡλικίας, ὡς τὴν περιγράφει ὁ C. RENZ καὶ ἀναφέρει ἐπίσης ὁ PHILIPPSON, πλησίον τοῦ χωρίου Χλωμός. Ὁ ἀσβεστόλιθος εἶναι ἐστρωμένος, πτυχωμένος, κλίνων γενικῶς πρὸς νότον. Ἔχει μῆκος, κατὰ τὴν παράταξιν αὐτοῦ, ἄνω τοῦ ἑνὸς χιλιομέτρου καὶ πάχος ὀλίγων δεκάδων μέτρων.

β) Μιᾶς ἐμφανίσεως περὶ τὰ δύο χιλιόμετρα δυτικώτερον, ἐπικρεμαμένης ἐκ νότου τοῦ χωρίου Κάτω Σπηλιὲς καὶ ἀποτελουμένης ἐκ λευκοῦ ἀσβεστολίθου μετὰ κερατολ. ἐνστρώσεων, ἐκ τῶν ἀνωτέρων μελῶν τῆς ἀσβεστολιθικῆς σειρᾶς. Ἡ ἔκτασίς της εἶναι μικροτέρα τοῦ ἑνὸς τετραγωνικοῦ χιλιομέτρου, τὸ πάχος της ὅμως εἶναι σημαντικόν. Δὲν ἀνευρέθησαν προσδιορίσιμα ἀπολιθώματα, πρόκειται ὅμως πιθανῶς περὶ κρητιδικῶν ἀσβεστολίθων.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

γ) Ὀλίγων μικρῶν, μεμονωμένων ἐμφανίσεων λευκοῦ ἀσβεστολίθου, διαστάσεων ἐξ ὀλίγων μέτρων, ἢ δεκάδων μέτρων. Μία τοιαύτη ἀπαντᾶται πλησίον τοῦ χωρίου Μαραθιάς, ἑτέρα ἀνατολικῶς τοῦ χωρίου Χλωμοτινὰ καὶ τρίτη ΝΔ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδόν. Οἱ ἐν λόγῳ ἀσβεστόλιθοι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον λατυποποιημένοι.

Σημαντικῶς μεγαλύτερον τμῆμα τῶν «κυψελωδῶν λατυποπαγῶν ἀσβεστολίθων» καλύπτεται ὑπὸ τῶν κροκαλοπαγῶν. Ταῦτα συνίστανται ἐκ καλῶς ἀπεστρογγυλωμένων κροκαλῶν, ἰδίᾳ ἐκ συμπαγοῦς ψαμμίτου καὶ ἐκ λευκοῦ ἀσβεστολίθου, συχνὰ νουμμουλιτοφόρου, ἰσχυρῶς συγκεκολλημένων δι' ἀσβεστοψαμμιτικῆς συνδετικῆς ὕλης. Εἶναι ἐστρωμένα, ἔχουν πάχος πολλῶν δεκάδων μέτρων, ἀπαντοῦν δὲ ἐν νοτίῳ Κερκύρᾳ ἀπὸ τοῦ ὑψομέτρου τῶν 300 καὶ πλέον μέτρων (Χλωμὸς) μέχρι καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης (Πετριτής, Μεσογγή). Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Πετριτῆ τὰ κροκαλοπαγῆ ἔχουν κατέλθει εἰς τόσον χαμηλὸν ὑψόμετρον πιθανώτατα συνεπείᾳ διαδοχικῶν κατολισθήσεων, ἐνῷ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Μεσογγῆς φαίνεται ὅτι οὐδέποτε ἀνυψώθησαν. Ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ των ἡλικίαν δὲν ἔχομεν μέχρι τοῦδε ἄμεσα παλαιοντολογικὰ δεδομένα. Περιέχουν κροκάλας ἠωκαινικῶν ἀσβεστολίθων, φαίνεται μάλιστα ὅτι ἐπίκεινται τῶν ψαμμιτῶν οἵτινες περιέχουν μαλάκια ἑλβετίου ἡλικίας *. Ἀπὸ τὴν πλειοκαινικὴν σειρὰν εἶναι προφανῶς παλαιότερα. Οὕτω θὰ πρέπει νὰ ἀπετέθησαν μετὰ τὸ Ἑλβέτιον, ἐντὸς τοῦ Μειοκαίνου.

Τὰ κροκαλοπαγῆ ἔχουν διαρραγῆ κατακορύφως ὑπὸ ρηγμάτων, ἰδίᾳ ΒΔ. διευθύνσεως.

Παραπλησίαν πρὸς τὰ κροκαλοπαγῆ ἡλικίαν πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἓν ἰδιαζούσης μορφῆς κλαστικὸν πέτρωμα, ἀποτελούμενον ἐκ μικρῶν λατυπῶν λευκοῦ ἀσβεστολίθου καὶ λατυπῶν ἐκ πυριτικοῦ ὑλικοῦ (ἰάσπεως, κατὰ παλαιοτέρους συγγραφεῖς) ἰσχυρότατα συγκεκολλημένων δι' ἰσχυρᾶς συνδετικῆς ὕλης. Τοπικῶς ἀποκαλεῖται «σιδερόπετρα». Τὸ λατυποπαγὲς τοῦτο ἔχει μικρὸν πάχος, ἡ ἔκτασίς του ὅμως ἦτο κατὰ τὸ παρελθὸν ἀξιόλογος. Ἐν νοτίῳ Κερκύρᾳ τὸ συνήντησα ὀλίγον δυτικῶς τοῦ οἰκισμοῦ Ρουμανάδες εἰς ὑψόμετρον 20—30 μέτρων. Τὸ συνήντησα καὶ εἰς τὴν Παλαιοκαστρίτσαν, ἀπέχουσαν ἄνω τῶν 35 χιλιομέτρων ἐκ τῆς θέσεως ταύτης, καὶ ἀλλαχοῦ. Γενικώτερον, πέριξ τοῦ οἰκισμοῦ Ρουμανάδες καὶ ἀνατολικῶς τούτου μέχρι τῆς θαλάσσης, τὸ Μειόκαινον ἐμφανίζει σημαντικὴν ἐξάπλωσιν.

Εἰς τὸ σύστημα τῶν μειοκαινικῶν ἰζημάτων τῶν συνδεδυασμένων μετὰ τῶν «κυψελωδῶν λατυποπαγῶν ἀσβεστολίθων» κατατάσσονται καὶ τὰ πλεῖστα κοιτάσματα γύψου τῆς νοτίου Κερκύρας. Ἐστρωμένα, ἀδροκρυσταλλικά, φακοειδοῦς ἢ στρωματοειδοῦς μορφῆς, χωρὶς τὰ ἴχνη τῆς ταλαιπωρίας μιᾶς διαπηρικῆς κινήσεως, εἶναι σαφῶς ξένα πρὸς τὰ κοιτάσματα τριαδικῆς γύ-

---

* Ὁ Τ. FUCHS ἀναφέρει τοιαῦτα φαλάκια ἐκ τῆς Νέας Κερκύρας.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας Α.Π.Θ.

ψου, πλὴν τοῦ ὅτι τὰ διαλύματα ἐξ ὧν ἀπετέθησαν ἐνεπλουτίσθησαν εἰς θειικὸν ἀσβέστιον δαπάναις τούτων.

Τριαδικῆς ἡλικίας πιθανώτατα εἶναι αἱ μικραὶ ἐμφανίσεις μικροκρυσταλλικῆς γύψου: α) ἀνατολικῶς τοῦ οἰκισμοῦ Μαραθιάς, β) ἐντὸς τοῦ χωρίου Ἀργυράδες, γ) ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου Χλωμός. Τὰ κοιτάσματα ἀνατολικῶς καὶ κάτωθεν τοῦ χωρίου Χλωμὸς εἶναι σαφῶς μειοκαινικά.

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ σύστημα προπλειοκαινικῶν ἰζημάτων ἀνήκουν καὶ ἐμφανίσεις ἀργιλικῶν μαργῶν μικρᾶς σχετικῶς ἐκτάσεως, εἰς ἓν δεῖγμα ἐκ τῶν ὁποίων, ληφθὲν ΒΔ τοῦ οἰκισμοῦ Μαραθιάς, ἀνευρέθη πλουσία μικροπανὶς τρηματοφόρων [*Bolivina arta* McFADYEN, *Bolivina miocenica* (GIANOTTI), *Globorotalia cf. menardii* (d'ORB.), *Globigerinoides trilobus* (REUSS) κ. ἄ.] διὰ τῶν ὁποίων προσδιορίζεται τορτόνιος ἡλικία.

Ἀνάλογος μικροπανὶς μὲ συμμετοχὴν καὶ τῆς *Uvigerina auberiana* d'ORB. ἀνευρέθη εἰς ἓν δεῖγμα ἐκ τῆς ἀργιλικῆς μάργης ΝΔ τοῦ χωρίου Ἀργυράδες, ὡς καὶ εἰς ἕτερον, ἐκ γεωτρήσεως, περὶ τὰ 2,5 χλμ. ΒΔΔ τούτου. Τορτονίου ἡλικίας μικροπανίδα περιέχει καὶ ἓν δεῖγμα ἀργιλικῆς μάργης, ληφθὲν παρὰ τὴν ἀκτήν, ΒΒΔ τοῦ ὅρμου Πετριτῆς (Κορακάδες), ὡς καὶ ἕτερον ἐξ ὑψομέτρου 130 μ., περὶ τὰ 400 μ. δυτ. τοῦ χωρίου Κάτω Σπηλιές. Μειοκαινικὰ τρηματοφόρα ἀνευρέθησαν καὶ εἰς δείγματα ἐκ τῶν μαργαϊκῶν ἀργίλων, διαφορετικῆς φάσεως, αἱ ὁποῖαι ἐξαπλοῦνται νοτίως τῆς Μεσογγῆς. Ἐκ τούτων ἀναφέρω τὰ εἴδη *Bolivina miocenica* (GIANOTTI), *Cassidulina laevigata* (d' ORB.), *Spiroplectammina carinata* (d'ORB.), *Neoalveolina cf. melo* (FICHTEL & MOLL), *Globorotalia cf. menardii* (d'ORB.), ὡς καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν Miliolidae, Nonionidae, Globigerinidae κ. ἄ.

Β'. Ἡ σειρὰ τῶν κατωπλειοκαινικῶν ἀποθέσεων.

Ἡ σειρὰ αὕτη, εἰς τὴν χαρτογραφηθεῖσαν περιοχήν, ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τῶν παχέων στρωμάτων τῆς κυανῆς ἀργιλ. μάργης, τὰ ὁποῖα, εἰς ὡρισμένους ὁρίζοντας αὐτῶν, φέρουν διαδοχικὰς ἐνστρώσεις ἀργιλούχου ἄμμου ἢ χαλαροῦ ψαμμίτου. Ἓν παχύτερον στρῶμα ψαμμίτου, ἀρκούντως συμπαγές, συνιστᾶ κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῶν μέρος τοὺς λόφους μεταξὺ τῶν χωρίων Σπαρτερό, Δραγωτινά, Κρητικὰ καὶ Βιταλάδες, καὶ τῆς νοτίου παραλίας. Ὁλόκληρος ἡ σειρά, πάχους ἑκατοντάδων μέτρων, κλίνει σταθερῶς πρὸς τὰ ΒΑ 15° — 25°. Καταλαμβάνει τριγωνικὴν ἔκτασιν περίπου πεντήκοντα τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, καλυπτομένην ἐν μέρει ὑπὸ τῶν τεταρτογενῶν ἀποθέσεων.

Ἡ περιεχομένη πλουσία πανὶς μαλακίων, ἀποκαλυπτομένων διὰ τῆς ἀποπλύσεως εἰς θαυμασίαν κατάστασιν, ἔχει ἐπισύρει ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος τὸ ἐνδιαφέρον τῶν γεωλόγων, ἀνάλογον ὅμως ἐνδιαφέρον ἔχει καὶ

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

ἡ πλουσία μικροπανίς, ἰδίᾳ ἐκ τρηματοφόρων. Ἡ ἀπὸ μικροπαλαιοντολογικῆς πλευρᾶς μελέτη τῶν ἐν λόγῳ μαργῶν ἀποτελεῖ τὸ κύριον μέρος εὐρυτέρας ἐργασίας, ἐκ τῆς ὁποίας ἀναφέρομεν ἐνταῦθα ὀλίγα μόνον στοιχεῖα. Ἡ καλὴ διατήρησις, ὁ πλοῦτος καὶ ὁ εὐχερὴς ἀποχωρισμὸς τῆς μικροπανίδος ἐκ τοῦ πετρώματος ἀποτελοῦν εὐνοϊκοὺς παράγοντας διὰ τοιαύτην ἐργασίαν. Ἡ δυσκολία ἔγκειται εἰς τὴν μεγάλην ποικιλίαν τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ δείγματος εἰς δεῖγμα, τὸν ὄγκον τῆς σχετικῆς πρὸς τὰ νεογενῆ βιβλιογραφίας, ἥτις κατὰ σοβαρὸν ποσοστὸν δὲν εἶναι προσιτή, καὶ τὴν ἀδυναμίαν συνθέσεως συνεχοῦς ἀσφαλοῦς τομῆς ἐκ τῆς βάσεως μέχρι τῆς κορυφῆς τῆς σειρᾶς. Ἀνεξαρτήτως τούτων, ἡ μικροπανὶς αὕτη περιέχει μεγάλον ἀριθμὸν εἰδῶν μὴ ἀνευρεθέντων μέχρι τοῦδε εἰς τὸ Ἑλληνικὸν νεογενές.

Αἱ κυαναῖ ἀργιλ. μάργαι, κατὰ θέσεις, περιέχουν λεπτὰς ἐνστρώσεις μὲ ἀπηνθρακωμένα ὑπολείμματα ποωδῶν φυτῶν, ἢ σποραδικά, ἀπηνθρακωμένα τεμάχια ξύλου. Ὑπάρχουν ἐπίσης ἐνστρώσεις περιέχουσαι μικρὰ ἰδιόμορφα κρυστάλλια γύψου, μεμονωμένα ἢ εἰς ἀθροίσματα ἀκτινοειδῶς συνηρμολογημένων κρυστάλλων (ροζέττας), οὐδέποτε ὅμως ταῦτα ἀντιπροσωπεύουν ἀξιόλογον ποσοστὸν τοῦ πετρώματος.

Γ'. Τὸ Τεταρτογενές.

I. Διλούβιον.

Ἐπὶ τῶν κυανῶν ἀργιλ. μαργῶν, εἰς τὸ νότιον αὐτῶν τμῆμα, ἔχει ἐπιστρωθῆ ἀσυμφώνως, σχεδὸν ὁριζοντίως, συμπαγής, πορώδης ψαμμίτης μὲ ἀφθονίαν ὀστράκων, τὸν ὁποῖον ὁ DE STEFANI ἀποκαλεῖ panchina, ὁ δὲ PHILIPPSON «θαλάσσιον τόφφον». Ὁ PHILIPPSON (1958, II, 2, σελ. 445) εἰς ὑποσημείωσιν τὸν θεωρεῖ ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον τῶν Στροφάδων, τὸν ὁποῖον ἐμελέτησε τελευταίως (1963) ὁ ΑΝΑΠΛΙΩΤΗΣ τοποθετήσας αὐτὸν εἰς τὸ Τυρρήνιον. Τὴν μεγαλυτέραν του ἀνάπτυξιν λαμβάνει νοτίως τοῦ χωρίου Ἀργυράδες, γενικῶς δὲ περιορίζεται εἰς στενήν, ἀσυνεχῆ λόγῳ τῆς διαβρώσεως ἥτις ἐπηκολούθησε, λωρίδα κατὰ μῆκος τῆς νοτιωτάτης παραλίας. Εἰς τὴν βάσιν του, κατὰ θέσεις, διακρίνεται κροκαλοπαγὲς μικροῦ πάχους (συνήθως κλάσματος τοῦ μέτρου) ἐκ σχετικῶς μεγάλων κροκαλῶν, πεπλατυσμένων ὅταν συνίστανται ἐκ ψαμμίτου, ἄλλως καλῶς ἀπεστρογγυλωμένων.

Τὸ κροκαλοπαγὲς τοῦτο πρὸς τὰ ἄνω ἐξελίσσεται πρὸς χονδρόκοκκον ψαμμίτην μὲ πλοῦτον ὀστράκων μαλακίων (Ταξόδοντα, Pectinidae, *Ostrea, Spondylus* κ. ἄ.), ἀκόμη δὲ ὑψηλότερον τὸ ὑλικὸν γίνεται λεπτομερέστερον. Τὸ συνολικὸν πάχος τοῦ σχηματισμοῦ τούτου εἶναι ὀλίγα μόνον μέτρα, συνήθως κάτω τῶν πέντε μέτρων. Βορείως τῆς λίμνης Κορίσσια, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὸν ἐν λόγῳ σχηματισμὸν ἀναπτύσσονται παχεῖαι αἰολικαὶ ἀποθέσεις (θῖνες), τῶν ὁποίων τὸ ὑλικὸν ἔχει συγκολληθῆ ἰσχυρῶς. Μετὰ τὴν συγκόλλησιν ἡ μᾶζα τῶν θινῶν ἔχει διαρραγῆ, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀραιῶν, λεπτῶν καὶ δευτερογενῶς πληρωθέντων δι' ἀσβεστολιθικῆς οὐσίας

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

ρωγμῶν. Αἱ ρωγμαὶ αὗται, περίπου κατακόρυφοι, ἔχουν διεύθυνσιν 50° — 70° ΒΑ. Αἱ θῖνες εἶναι ὀλίγον μόνον νεώτεραι τοῦ τόφφου, ἡ ὑψηλοτέρα δὲ τούτων ὑπερβαίνει τὰ 80 μέτρα.

Δυτικῶς τοῦ παρὰ τὴν ἀκτὴν παρεκκλησίου τοῦ Ἁγ. Γεωργίου Ἀργυράδων ἡ βάσις τοῦ θαλ. τόφφου εὑρίσκεται ὀλίγον κάτωθεν τῆς σημερινῆς στάθμης τῆς θαλάσσης. Ἀνατολικῶς τούτου ἀναδύεται καὶ ἀνέρχεται βαθμιαίως, οὕτως ὥστε εἶναι ὁρατὴ κατὰ μῆκος τῆς ἀποτόμου ἀκτῆς ἐπὶ ἑκατοντάδας μέτρων πρὸς ἀνατολάς. Ἡ γωνιώδης ἀσυμφωνία πρὸς τὰς ὑποκειμένας ἀργιλ. μάργας διαφεύγει ἐν τούτοις τὴν ἄμεσον παρατήρησιν, διότι ἡ διεύθυνσις τῆς παραλίας εἶναι παράλληλος πρὸς τὴν παράταξιν τῶν στρωμάτων τῶν τελευταίων. Εἶναι ὅμως καταφανὴς εἰς ἄλλην θέσιν κατὰ πολὺ ἀνατολικώτερον καὶ εἰς σημαντικὸν ἤδη ὕψος ἀπὸ τῆς στάθμης τῆς θαλάσσης.

Ἡ διάβρωσις τῆς νοτιωτάτης παραλίας ὑπὸ τῶν κυμάτων ἔχει προχωρήσει τόσον, ὥστε τὸ μεγαλύτερον τμῆμα τῆς παραλιακῆς λωρίδος τοῦ τεταρτογενοῦς θαλ. τόφφου ἔχει τελείως ἐξαφανισθῆ. Ἡ ἐπέκτασις τῶν διλουβ. στρωμάτων πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, ἐκεῖ ὅπου διατηρεῖται, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρακολουθηθῇ, λόγῳ τῶν ἐπικειμένων ἀλλουβίων στρωμάτων. Κατὰ κανόνα ὅμως ἡ ἀνάδυσις τῶν νεογενῶν στρωμάτων εἰς μεγαλύτερον ὑψόμετρον, εὐθὺς ὡς προχωρήσωμεν ὀλίγον πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, μᾶς πληροφορεῖ περὶ τῆς μὴ περαιτέρω ἐπεκτάσεως τοῦ Διλουβίου. Ἡ ἀνεύρεσις τῆς ἐν λόγῳ πλακὸς ἐκ τεταρτογενοῦς θαλασσίου τόφφου εἰς συνεχῶς μεγαλύτερον ὑψόμετρον, ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, μαρτυρεῖ πρόσφατον βαθμιαίαν ἀνύψωσιν τοῦ Ἀσπροκάβου (ἀπωτάτου πρὸς τὰ ΝΑ ἄκρου τῆς Κερκύρας) ἀνεξαρτήτως πρὸς τὴν λοιπὴν ἔκτασιν τῆς νήσου.

Εἰς τὸ Διλούβιον πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν καὶ τὰ πλευρικὰ κορήματα ἐκ τῆς μηχανικῆς ἀποσαθρώσεως τῶν «κυψελωδῶν λατυποπαγῶν ἀσβεστολίθων», τὰ ἀποτεθειμένα ἐπὶ τῶν περιβαλλόντων συνήθως τὴν μᾶζαν τούτων κυανῶν ἀργιλ. μαργῶν.

Τὰ κορήματα ταῦτα, ἀνασυγκεκολλημένα, συγχέονται πρὸς τὸ μητρικόν των πέτρωμα καὶ δίδουν ἐνίοτε τὴν ἀπατηλὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ «κυψελώδεις λατυποπαγεῖς ἀσβεστόλιθοι» ὑπέρκεινται τῶν κυανῶν ἀργιλ. μαργῶν.

II. Ἀλλούβιον.

Τὰ *ἀλλούβια* τῆς νοτίου Κερκύρας καλύπτουν τὸν χῶρον μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων χαμηλῶν, γυμνῶν λόφων ἐκ κυανῆς ἀργιλ. μάργης, ἀποτελοῦντα οὕτω καλλιεργησίμους γαίας μικροῦ ὑψομέτρου. Τὸ πάχος αὐτῶν κυμαίνεται ἀπὸ κλάσματος τοῦ μέτρου μέχρι πολλῶν μέτρων, ἰδίᾳ κατὰ μῆκος τῶν κυριωτέρων κοιλάδων. Τὰ ἀλλούβια ποικίλλουν κατὰ τὴν σύστασιν ἀπὸ ἀργιλοαμμωδῶν πρὸς ἀμμοαργιλώδη. Αἱ ἄμμοι τῶν ἀκτῶν ποικίλλουν κατὰ τὸ πλάτος ἀπὸ 0 μέχρι δεκάδων μέτρων. Νοτίως τοῦ χωρίου Περιβόλι ὑπάρχει λωρὶς ἄμμου μήκους ἑκατοντάδων μέτρων, ἰδεώδης διὰ τουριστικὴν ἀξιοποίησιν (Μαύρας Ἄμμος). Εἰς τινας θέσεις ἡ ἄμμος περιέχει ἀφθονίαν

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

κρυστάλλων μαγνητίτου, προερχομένων ἐκ τῆς διαβρώσεως τῶν νεογενῶν ψαμμιτῶν εἰς τοὺς ὁποίους εὑρίσκοντο ἐγκεκλεισμένοι. Διὰ τῆς δράσεως τῶν κυμάτων οὗτοι συγκεντροῦνται ὑπὸ μορφὴν λεπτοτάτου ἐπιστρώματος ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς ἀκτῆς.

ΜΙΚΡΟΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Ἐκ τῆς πλουσίας μικροπανίδος τῶν κυανῶν ἀργιλ. μαργῶν τῆς Ν. Κερκύρας ἔχουν προσδιορισθῆ περὶ τὰ 300 εἴδη τρηματοφόρων. Μέρος τῆς ἐργασίας ἐγένετο εἰς τὸ Πανεπιστημιακὸν Ἰνστιτοῦτον Παλαιοντολογίας τῆς Βασιλείας (Καθηγητὴς κ. M. REICHEL) κατὰ τὴν ἐκεῖ μετεκπαίδευσιν τοῦ ἐκπονήσαντος τὴν παροῦσαν ἀνακοίνωσιν, τὸ δὲ λοιπὸν εἰς τὸ ἐργαστήριον μικροπαλαιοντολογίας τοῦ Ἰνστιτούτου Γεωλογίας καὶ Ἐρευνῶν Ὑπεδάφους, ὅπου καὶ συνεχίζεται. Πολλὰ ἐκ τῶν προσδιορισθέντων εἰδῶν εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὰς νεογενεῖς ἀποθέσεις διαφόρων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος, μελετηθείσας ὑπὸ ξένων καὶ Ἑλλήνων εἰδικῶν. Σημαντικὸν ποσοστὸν ὅμως προσδιορίζεται διὰ πρώτην φορὰν εἰς ἑλληνικὰ στρώματα. Ἐκ τούτων τὰ πλεῖστα ἔχουν μελετηθῆ εἰς ἄλλας περιοχὰς τῶν παραμεσογείων χωρῶν, τὴν λεκάνην τῆς Βιέννης καὶ ἀλλαχοῦ. Ὑπάρχουν τέλος καί τινες μορφαὶ αἱ ὁποῖαι, ἐξ ὅσων ἐκ τῆς βιβλιογραφίας γνωρίζομεν, δὲν ἔχουν μέχρι τοῦδε μελετηθῆ. Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς Κερκύρας ἔχουν ἀνευρεθῆ γενικῶς ὡς ἀπολιθώματα τόσον εἰς τὸ Πλειόκαινον ὅσον καὶ εἰς τὸ Μειόκαινον, πάμπολλα δὲ ἐκ τούτων ἀπαντοῦν καὶ εἰς τὰς σημερινὰς θαλάσσας. Ὑπάρχουν ἐν τούτοις εἴδη τινὰ ἄγνωστα ἐκ τοῦ Πλειοκαίνου, χαρακτηρίζοντα τὸ Μειόκαινον.

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ περίπτωσις τοῦ ὑποείδους *Globoquadrina altispira cf. globosa* BOLLI. Ἄγνωστον μέχρι πρό τινος, ὡς καὶ τὸ γένος ἐν γένει, εἰς τὸ Πλειόκαινον τῆς Μεσογείου, ἀπετέλεσε πρόβλημα ὅτε εὑρέθη συμμετέχον ἐν ἀφθονίᾳ εἰς ἓν δεῖγμα, τὸ κατώτατον τῆς σειρᾶς τῶν κατωπλειοκαινικῶν ἀργιλ. μαργῶν τῆς Λευκίμμης (Νότ. Κέρκυρα). Ἡ σειρὰ αὕτη εἶναι ἀναμφισβητήτως συνεχής, ἄνευ ἀσυμφωνίας τινός, ἡ δὲ κατωπλειοκαινική της ἡλικία θεμελιοῦται τόσον ἐπὶ τῆς μακροπανίδος της ἐκ μαλακίων (ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ) ὅσον καὶ ἐκ τῆς μικροπανίδος ἐν τῷ συνόλῳ της. Ἡ συμμετοχὴ εἴς τινα δείγματα τῆς ἐν λόγῳ σειρᾶς, ὡς σπανίων, μειοκαινικῶν τινων μορφῶν, ὡς ἡ *Bolivina arta* McFADYEN, *B. miocenica* (GIANOTTI) κ. ἄ., δύναται νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τῆς μεταφορᾶς των ἐκ τῶν ἀποσαθρουμένων γειτονικῶν, τορτονίου ἡλικίας στρωμάτων, ὡς π. χ. τοῦ Μαραθιᾶ. Ἡ *Globoquadrina* ὅμως ἀπετέλει τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀριθμητικῶς μορφὴν εἰς ἓν δεῖγμα, εἰς ἀρίστην διατήρησιν (παρ' ὅλον ὅτι τὸ κέλυφός της εἶναι εὔθραυστον) καὶ μὲ τελείαν ἀπουσίαν τῶν ἀφθονούντων εἰς τὸ Τορτόνιον μορφῶν ὡς αἱ ἀνωτέρω *B. arta, B. miocenica* κ. ἄ. (Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ Τορτόνιον τοῦ Μαραθιᾶ ἐν καὶ αἱ *Globigerina, Globorota-*

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

lia καὶ αἱ πελαγ. ἐν γένει μορφαὶ ἐπικρατοῦν, δὲν ἀνευρέθη ἡ *Globoquadrina*). Ἡ συμμετοχή της ἑπομένως εἰς τοῦτο διὰ μεταφορᾶς ἀπεκλείετο. Δὲν ἀπέμενεν, εἰ μὴ ἡ παραδοχὴ ὅτι τὸ γένος *Globoquadrina* διὰ τοῦ ὡς ἄνω ὑποείδους εἰσέρχεται καὶ εἰς τὸ Κατώτερον Πλειόκαινον.

Εἰς τὴν διαπίστωσιν ταύτην ἄλλωστε δὲν πρωτοτυποῦμεν, καθόσον ἤδη ἀπὸ τοῦ 1960 ὁ RUGGIERI ἀνεκοίνωσε τὴν ἐν ἀφθονίᾳ παρουσίαν τῆς *Globoquadrina altispira globosa* BOLLI εἰς ἀσφαλῶς κατωπλειοκαινικὰ στρώματα τῆς Σικελίας. Ὁ συνδυασμὸς τῶν δύο αὐτῶν περιπτώσεων καὶ ἡ χα-

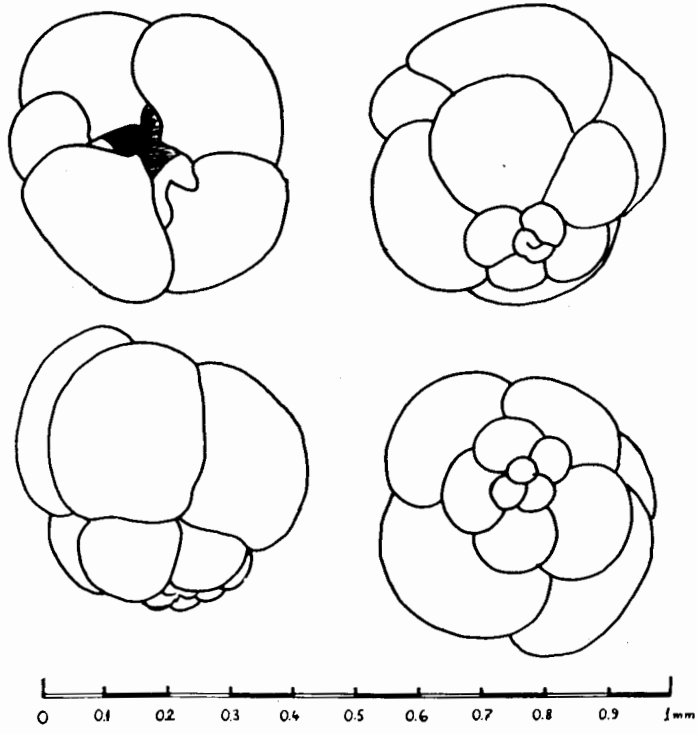

Εἰκ. 1. Globoquadrina altispira cf. globosa BOLLI.

ρακτηριστικὴ ὁμοιότης τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ μορφαὶ τῆς Κερκύρας πρὸς ἐκείνας τῆς Σικελίας ἐπιτρέπουν, νομίζομεν, νὰ ὑπαινιχθῶμεν ὅτι μία παραλλαγὴ τοῦ ὑποείδους, μὲ ὀλιγωτέρους (4—5) θαλάμους εἰς τὸν τελευταῖον ἕλιγμόν, ἔζησε κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ κατωτ. Πλειοκαίνου εἰς τὸν Μεσογειακὸν χῶρον καὶ ἀποτελεῖ καθοδηγητικὴν μορφὴν διὰ στρώματα τῆς ἡλικίας ταύτης (εἰκ. 1).

Εἰς τὴν μικροπανίδα τῆς κατωπλειοκαινικῆς σειρᾶς τῆς Λευκίμμης ἐπικρατοῦν αἱ πελαγικαὶ μορφαί. Ἡ *Globigerina bulloides* d'ORB. καὶ συγγενῆ πρὸς αὐτὴν εἴδη, ἡ *Globorotalia crassula* CUSHMAN & STEWART, ἡ *G. hirsuta* (d'ORB.), *G. scitula* (BRADY), ὁ *Globigerinoides*

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

trilobus καὶ ἰδίως τὰ ἐκ τούτου προελθόντα ὑποείδη *G. trilobus immaturus* LEROY, *G. trilobus sacculiferus* (BRADY) κ. ἄ., ἡ *Orbulina universa* d'ORB. παρίστανται εἰς τὰ πλεῖστα τῶν δειγμάτων ἐν ἀφθονίᾳ.

Μερικὰ δείγματα εἶναι ἰδιαιτέρως πλούσια εἰς *Bolivina*, ἰδίᾳ *B. dilatata* REUSS καὶ συγγενεῖς πρὸς ταύτην μορφάς. Τὸ γένος τοῦτο, ὡς καὶ τὰ γένη *Bulimina* καὶ *Uvigerina* συμμετέχουν εἰς τὰ πλεῖστα τῶν δειγμάτων ὡς ἄφθονα.

Μὲ μεγάλον ἀριθμὸν ἰδίᾳ εἰδῶν ἀλλὰ καὶ ἀτόμων ἐκπροσωποῦνται τὰ Lagenidae. Μορφαὶ μὲ πορσελανῶδες κέλυφος, ὡς τὰ Miliolidae κ.ἄ., δὲν

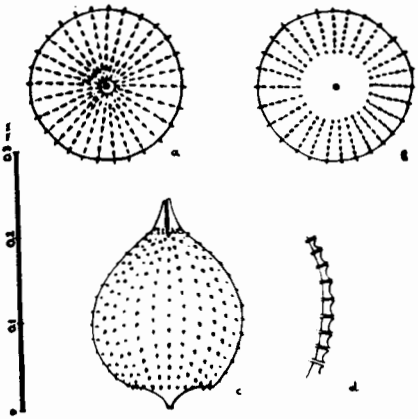

Εἰκ. 2. Lagena sp.

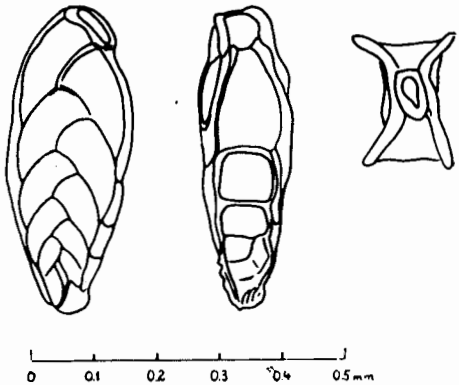

Εἰκ. 3. Bolivinita quadrilatera SCHWAGER var. cuneata ASANO.

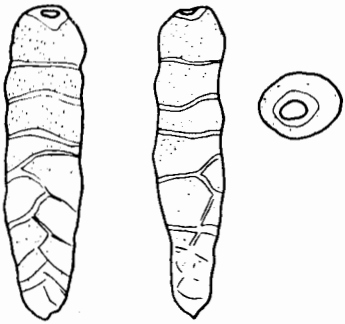

Εἰκ. 4. Rectobolivina sp.

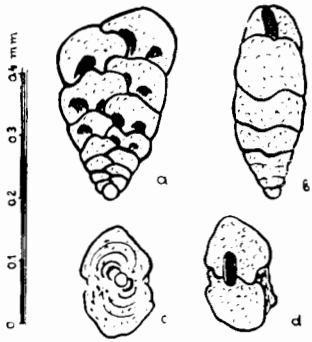

Εἰκ. 5. Sigmavirgulina sp.

εἶναι σπάνιαι, ὡς ἐπίσης μορφαὶ μὲ κέλυφος συμφυρματοπαγὲς (*Textularia, Karreriella, Martinottiella* κ. ἄ.). Τὰ Nonionidae, Anomalinidae ἐκπροσωποῦνται καλῶς. Συχνοὶ εἶναι ἐπίσης ἀντιπρόσωποι ἐξ εἰδῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ γένη *Eponides, Siphonina, Cassidulina, Valvulineria* κ.ἄ. Μία μορφὴ *Lagena* (εἰκ. 2), συγγενὴς πρὸς τὴν *L. vicensis* HESSLAND,

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

μὴ ἀνευρεθεῖσα εἰς τὴν βιβλιογραφίαν, εἶναι σπανιωτάτη. Ὀλιγώτερον σπανία εἶναι μία μορφὴ *Bolivinita* (εἰκ. 3), συγγενὴς πρὸς τὴν *B. quadrilatera* SCHWAGER var. *cuneata* ASANO, τοῦ Πλειοκαίνου τῆς Ἰαπωνίας. Ἓν εἶδος *Rectobolivina* (εἰκ. 4) εἶναι νέον διὰ τὴν Ἑλλάδα, μία δὲ *Sigmavirgulina* (εἰκ. 5), μετέχουσα εἰς τὴν πανίδα τόσον τῶν κατωπλειοκαινικῶν ὅσον καὶ τῶν τορτονίων ἀργιλ. μαργῶν τῆς Κερκύρας, πιθανῶς ἀποτελεῖ νέον διὰ τὴν βιβλιογραφίαν εἶδος. Κοινὸν ἐπίσης διὰ τὰς δύο ὡς ἄνω βαθμίδας εἶδος εἶναι ὁ *Cibicides italicus* di NAPOLI, διὰ πρώτην φορὰν ἀναφερόμενος ἐν Ἑλλάδι.

Λεπτομερὴς κατάλογος τῶν διαφόρων εἰδῶν θὰ δοθῇ εἰς νεωτέραν ἐργασίαν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΝΑΠΛΙΩΤΗΣ, Κ.: Συμβολὴ εἰς τὴν γεωλογίαν τῶν Στροφάδων. Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθ., τομ. 38, σελ. 519—528, πίν. I—III, Ἀθῆναι, 1963.

CHRISTODOULOU, G.: Geologische und Mikropaläontologische Untersuchungen auf der Insel Karpathos (Dodecanes). Palaeontographica, Band 115, Abt. A, S. 1—143, Taf. I—XVI, Stuttgart, 1960.

DAVIS, E.: Les Foraminifères Néogènes d' Elide (Péloponnèse). Ann. Géol. des Pays Helléniques, Vol. 8, p. 263—268, pl. 1, Athènes, 1957.

GIANOTTI, A.: Microfauna del Pliocene superiore di Olimpia (Grecia). Riv. Ital Pal. Stratigr., Vol. 59/1, pp. 23—34, Tav. II—III, Milano, 1953.

Mc FADYEN, A. W.: Miocene Foraminifera from the clysmic area of Egypt and Sinai. Geol. Surv. Egypt, Gov. Press, 149 p., 4 pl., Cairo, 1930.

MOUSSON, A.: Ein Besuch auf Korfu und Cephalonien im September 1858, Zurich, 1859.

PARTSCH, J.: Die Insel Korfu; Eine Geographische Monographie. Petermann's Mitteil., Erg. H. No. 88. (Mit einer Karte der Insel Korfu 1 : 300.000), Gotha, 1887.

PHILIPPSON, A.: Die Griechischen Landschaften (Nach dem Tode des Verfassers herausgegeben von ERNST KIRSTEN). Band II, Teil 2, Die Insel Kerkyra (Korfu), pp. 422—455, Frankfurt am Main, 1958.

RENZ, C.: Stratigraphie Griechenlands. S. 14—29, 40—45, 93—115, 187—189, 202—205, 224—225, 237—240, Athen, 1955.

RUGGIERI, G.: Segnalazione di Globoquadrina altispira nei trubi di Buonfornello (Palermo). Riv. Min. Siciliana, Anno XI, No 61, pp. 3—7, Fig. 1—5, Palermo, 1960.

DE STEFANI, C.: Observations géologiques sur l' île de Corfu. Bull. Soc. Géol. France, T. 22, 3ème Série, pp. 445—464, Paris, 1894.

UNGER, FR.: Wissenschaftliche Ergebnisse einer Reise in Griechenland und in den Ionischen Inseln (pp. 1—213) mit Karte, Wien, 1862.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ, Σ.: Τὸ Πλειόκαινον τῆς Λευκίμμης (Κέρκυρα). Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν, τομ. 32, σελ. 337—345, Ἀθῆναι, 1957.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Γ.: Γεωλογικαὶ καὶ μικροπαλαιοντολογικαὶ ἔρευναι ἐπὶ τοῦ νεογενοῦς τῆς νήσου Κρήτης. Σελ. 1—157, πίν. I—XV, 1—8. Ἀθῆναι, 1963.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

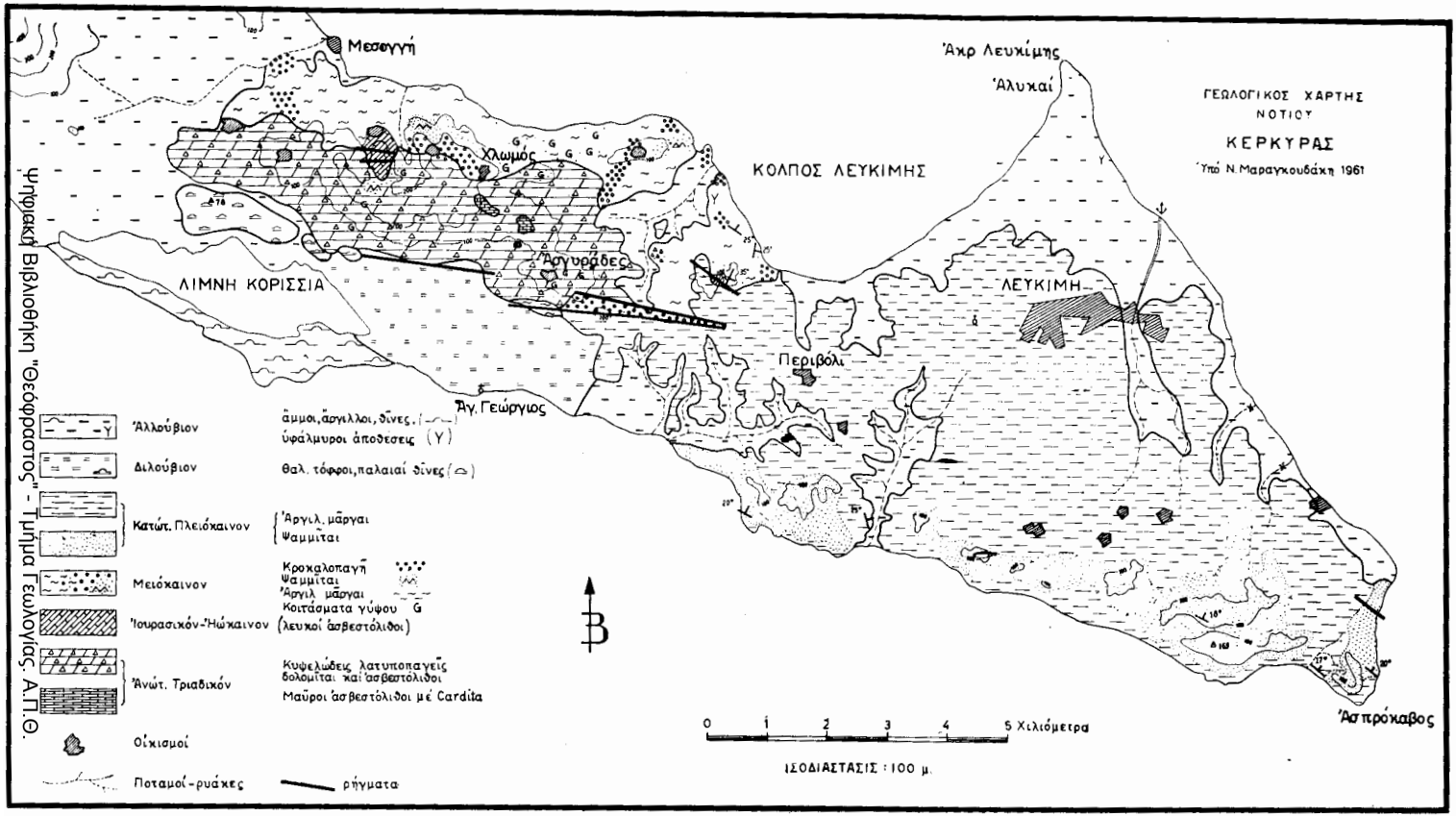

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.